

Quickscan Wet natuurbescherming

Ontwikkeling nieuwbouwwoningen te Kollumerzwaag

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling nieuwbouwwoningen te Kollumerzwaag

Leeuwarden, augustus 2022

In opdracht van:

RHO Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2022). Quickscan Wet natuurbescherming/ Ontwikkeling nieuwbouwwoningen te Kollumerzwaag.
Rapport 22154. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.3	Zoogdieren	7
	Vleermuizen	7
	Overige zoogdieren.....	8
2.4	Reptielen.....	10
2.5	Amfibieën	11
2.6	Vissen	12
2.7	Ongewervelden	13
2.8	Gebiedsbescherming.....	13
	Stikstofgevoeligheid.....	13
2.9	Houtopstanden	14
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	15
3.1	Overzicht beschermde soorten	15
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	15
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	17
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	- 1 -
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 2 -
	Vogels en verstoring	- 2 -
	Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	- 2 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 3 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 4 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 4 -
	Natura 2000-gebieden	- 4 -
	Wnb Houtopstanden	- 4 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 5 -

Aanleiding

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenumen plannen op deze waarden.

Overzicht plangebied

Legenda

Plangebied

0 50 100 m

Software: QGIS Desktop 3.10.8
 Basislagen: Google Satellite, Google Roads,
 OpenBaseMap
 CRS: Amersfoort/RD New

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Kollumerzwaag.

Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van RHO Adviseurs heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op woensdag 27 juli 2022 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (17°C, windkracht 2, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit de percelen 1217 en 6449 op de zuidelijke rand van de bebouwde kom van Kollumerzwaag. Ten tijde van dit schrijven vervullen deze twee percelen een agrarische functie. De grenzen van het plangebied worden gevormd door sloten en boomwallen. Langs de noordwest en noordzijde van het plangebied staat bestaande bebouwing. Langs de noordoostzijde van het plangebied bevindt zich een bosschage. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Kollumerzwaag en agrarisch gebied, doorkruist door sloten en boomwallen.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van circa 25 nieuwbouwwoningen binnen het plangebied. Het is ten tijde van dit schrijven niet bekend of er binnen het planvoornemen sloten worden gedempt of bomen worden gekapt.

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied.

RESULTATEN QUICKSCAN

Flora

Tijdens het veldbezoek werden binnen en vlak buiten het plangebied soorten aangetroffen als grote brandnetel, zwanenbloem, witte klaver, gewone rolklaver, ridderzuring, braam, brede weegbree, madeliefje, hondsdrif en smalle weegbree. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

Figuur 2.1. Een impressie van de vegetatie binnen het plangebied, met v.l.b.n.r.o.: gewone rolklaver, zwanenbloem, madeliefje en witte klaver.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volggroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen.

Figuur 2.3. Gezien de vorm en het formaat van het nest betreft het mogelijk een oud eksternest.

Gebouwbroeders

Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. Binnen het plangebied staan echter geen kunstmatige bouwwerken. De woningen binnen de bebouwde kom van Kollumerzwaag vlak buiten het plangebied bevinden zich daarnaast naar ons inzicht buiten de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden.

- Negatieve effecten op een enkel mogelijk jaarrond beschermd boomnest als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van andere jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt kansen voor diverse soorten broedvogels. Zo kunnen vogelsoorten als Turkse tortel en houtduif tot broeden komen in de bomen binnen en vlak buiten het plangebied. Daarnaast kunnen watergebonden vogelsoorten als wilde eend tot broeden komen in de sloten binnen en vlak buiten het plangebied.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen die binnen het planvoornemen mogelijk worden gerooid zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholten. Hoewel er enkele boomholten werden aangetroffen in bomen binnen het plangebied, werden deze ten tijde van het veldbezoek als ongeschikt voor vleermuizen beoordeeld. De boomholten liepen niet genoeg door binnen de boom, of liepen in de verkeerde richting, waardoor deze niet vrij blijven van neerslag. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten binnen het plangebied kan op basis hiervan op voorhand worden uitgesloten.

Verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken bestaan doorgaans uit ruimten onder gegolfde dakpannen en/of dakplaten, of in de spouwmuur wanneer deze bijvoorbeeld door de daklaag of door spouwvoegen toegankelijk is voor vleermuizen. Binnen het plangebied staan geen kunstmatige bouwwerken. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

De houtwallen die de grenzen van het plangebied vormen, maar ook door het plangebied heen lopen, zijn waarschijnlijk onderdeel van vliegroutes van vleermuizen uit de omgeving hiervan. De omgeving van het plangebied is echter doorspekt met vergelijkbare houtwallen, waardoor er naar ons inzicht sprake is van voldoende alternatieve vliegroutes naar omliggende voor vleermuizen belangrijke gebieden. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied is waarschijnlijk onderdeel van een groter foerageergebied van diverse soorten vleermuizen. In de ruime omgeving van het plangebied is echter sprake van een vergelijkbare landschapsstructuur als in het plangebied zelf. Er is derhalve naar ons inzicht sprake van voldoende alternatief foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.

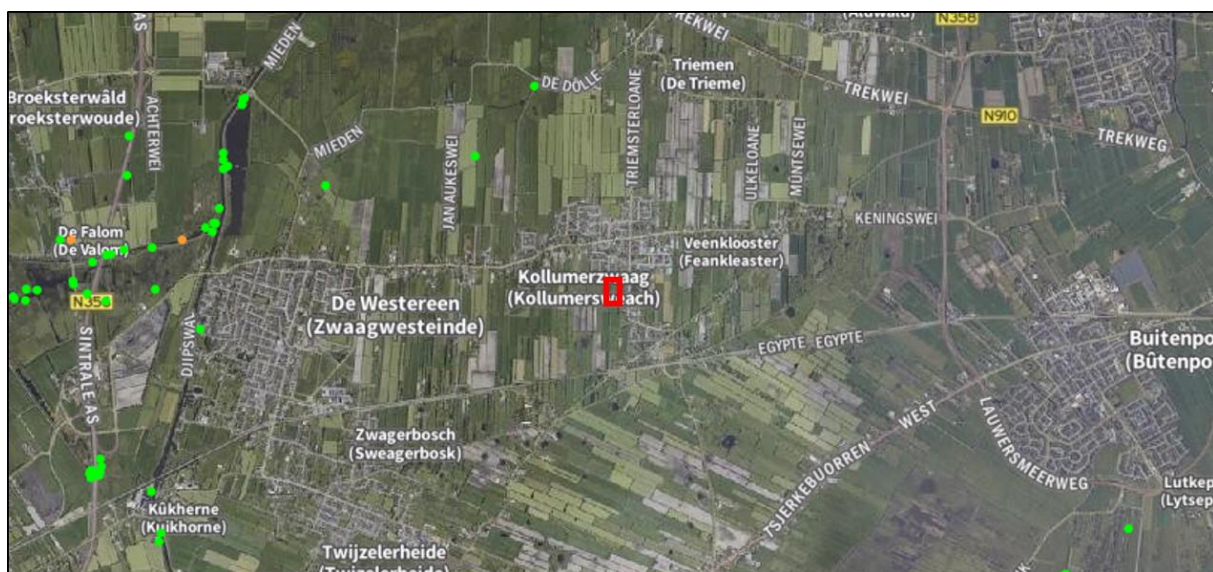
- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied, dan wel een essentiële vliegroute als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren.

Otter

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van otters bekend (figuur 2.4). Leefgebied van otters bestaat uit rustige, open (waterrijke) gebieden met voldoende dekking, bijvoorbeeld wilgenstruwelen of rietkragen. Binnen het plangebied is slechts sprake van enkele kleine sloten. Hoewel de houtwallen binnen en vlak buiten het plangebied en de bosschage vlak buiten het plangebied marginaal geschikt zijn als dekking voor otters, ontbreekt voldoende foerageergebied, zoals grotere wateren. De aanwezigheid van otters binnen het plangebied kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten. De ligging van het plangebied vlak naast de bebouwde kom van Kollumerzwaag speelt hierbij zeker een rol.

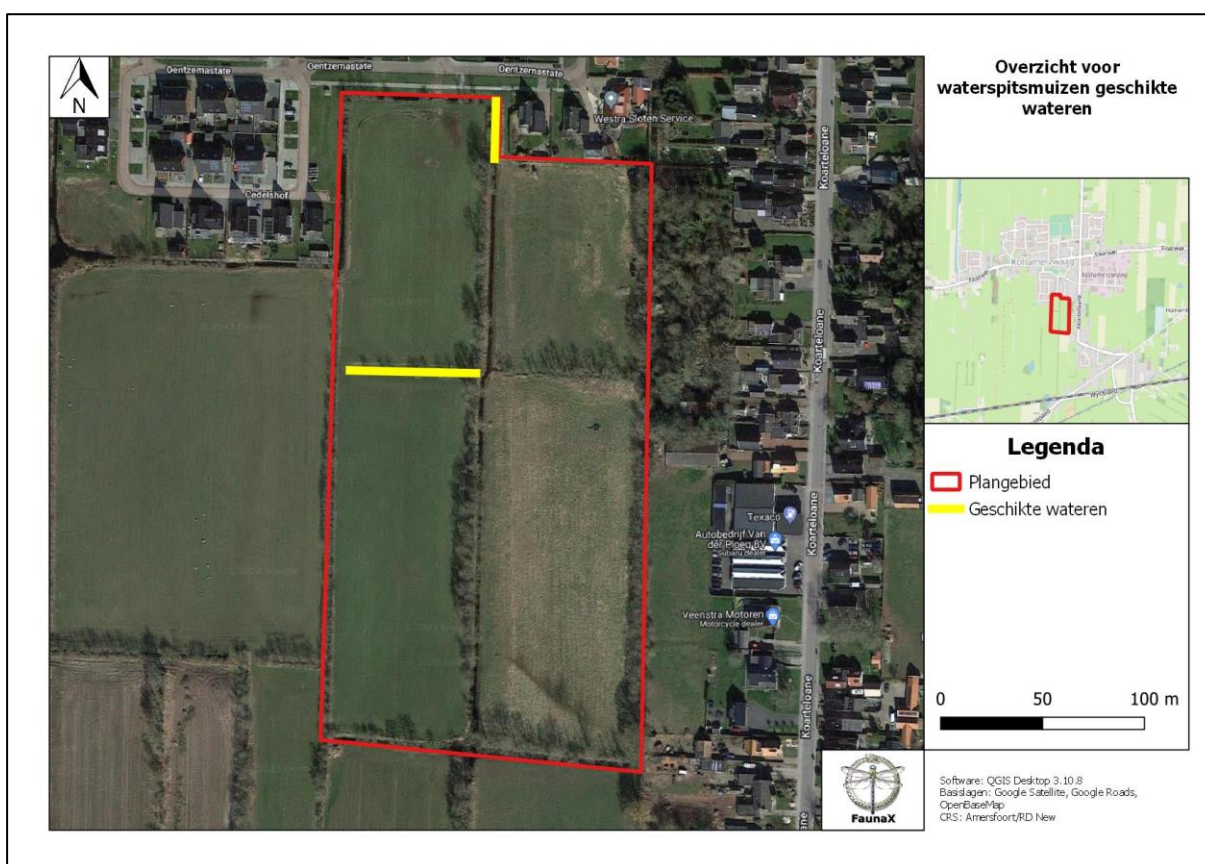
Figuur 2.4. Uit de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen van otters (groene stippen) bekend (bron: NDFP).

Waterspitsmuis

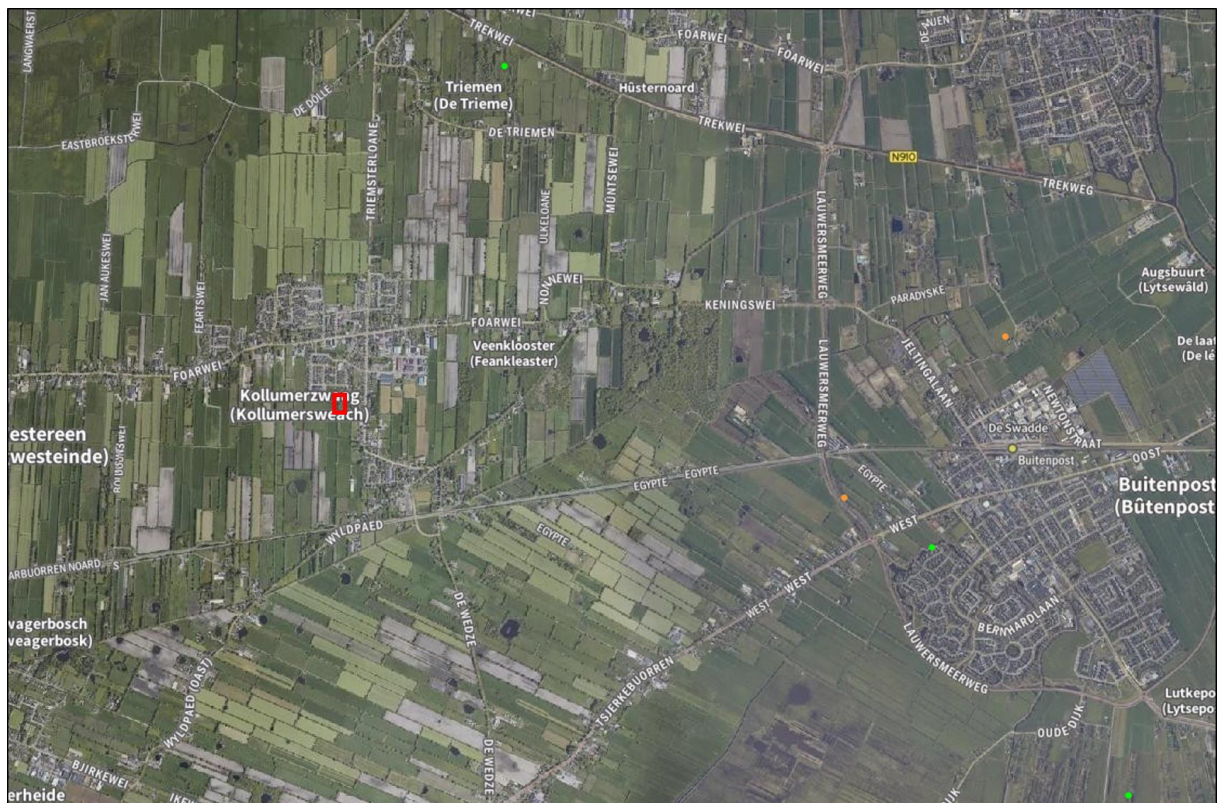
Net als voor otter bestaat leefgebied van waterspitsmuis uit open (waterrijke) omgevingen met voldoende dekking, waaronder ontwikkelde oevervegetatie en rietkragen. De sloten die door en langs het plangebied lopen zijn beoordeeld als leefgebied voor waterspitsmuizen. Een deel van de sloten stond ten tijde van het veldbezoek droog, waardoor de impressie ontstaat dat deze niet jaarrond waterhoudend zijn of droog vallen na een aanhoudende periode van droogte, waar ten tijde van deze Quickscan sprake van is. Als gevolg hiervan kan worden gesteld dat deze niet of slechts delen van het jaar geschikt zijn als leefgebied voor waterspitsmuis. Echter, binnen het plangebied werden ook (delen van) sloten aangetroffen welke wel jaarrond waterhoudend zijn en op basis van oevervegetatie geschikt zijn bevonden als leefgebied van waterspitsmuis (figuren 2.5 en 2.6). Uit de omgeving van het plangebied zijn daarnaast enkele recente (sinds 2013) waarnemingen van waterspitsmuizen bekend (figuur 2.7). Hoewel er niet veel waarnemingen van deze soort bekend zijn, is dit grotendeels afhankelijk van uitgevoerd onderzoek. Naar ons inzicht kan de aanwezigheid van waterspitsmuis binnen het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten op deze soort als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, indien de hiervoor geschikte sloten binnen het planvoornemen worden aangetast.

Figuur 2.5 Een aantal sloten binnen het plangebied zijn geschikt bevonden als leefgebied voor waterspitsmuis.

Figuur 2.6 De locaties van de twee voor waterspitsmuizen geschikt bevonden sloten.

Figuur 2.7. Uit de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn recente (afgelopen 10 jaar) waarnemingen van waterspitsmuizen (groene stippen) bekend (bron: NDFF).

Uit de omgeving van het plangebied zijn, naast de bovengenoemde soorten, waarnemingen van soorten als boomarter, eekhoorn en damhert bekend (bron: NDFF). De aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van het habitat. Er zijn geen voor boomarters geschikte boomholten of nesten van eekhoorns aangetroffen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast is het plangebied ongeschikt bevonden als leefgebied voor damhert.

Binnen het plangebied kunnen wel soorten voorkomen die in de Provincie Fryslân zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van waterspitsmuizen in het plangebied kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op (leefgebied van) overige beschermde zoogdiersoorten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. Het plangebied bevindt zich echter buiten het verspreidingsgebied van de meeste in Nederland voorkomende reptielensoorten. De enige uitzondering daarop wordt gevormd door ringslang, waarvan waarnemingen bekend zijn uit de omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Het plangebied is voor deze soort echter niet geschikt bevonden.

Zo ontbreekt geschikt nat foerageergebied en zijn er binnen het plangebied geen voor ringslangen geschikte hibernacula/broeihopen aangetroffen. De aanwezigheid van ringslang binnen het plangebied kan op basis hiervan op voorhand worden uitgesloten.

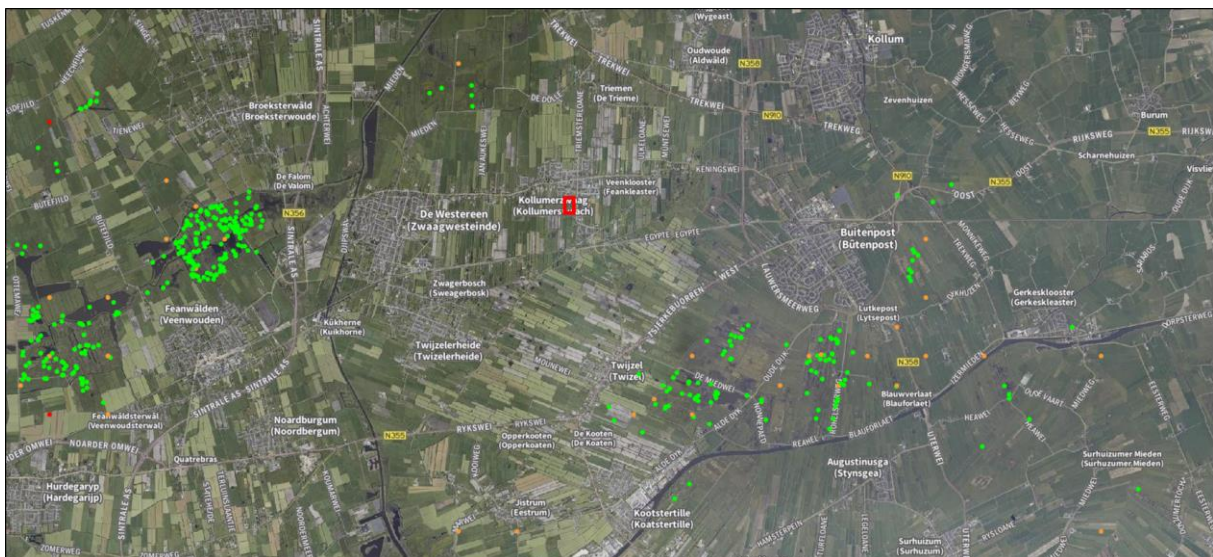
- De aanwezigheid van ringslang en andere reptielen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. De aanwezigheid van de meeste soorten, waaronder poelkikker en rugstreeppad, kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens. Zo is van rugstreeppad slechts een enkele waarneming bekend uit de Zwagermieden in noordelijke richting van het plangebied (bron: NDFF). De enige uitzondering hierop wordt gevormd door de heikikker.

Heikikker

Heikikker is een cultuur-vliedende vennissoort bij uitstek, waarvan voortplantingshabitat voornamelijk bestaat uit snel opwarmende wateren in heide- en veengebieden (bron: Ravon). Ook uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van heikikker bekend (figuur 2.8). Het zwaartepunt van de lokale populaties lijkt zich in de natuurreservaten rond Feanwâlden en ten zuiden van Buitenpost te bevinden. De sloten binnen het plangebied zijn niet geschikt bevonden als voortplantingswater van heikikker. De meeste sloten zijn niet jaarrond waterhoudend, beschaduwd of beschikken niet over geschikte dekkingsvegetatie. Daarnaast bevindt het plangebied zich op de rand van de bebouwde kom. De aanwezigheid van land(overwinterings-)habitat van deze soort kan worden uitgesloten op basis van de afwezigheid van geschikt voortplantingswater in de nabijheid van het plangebied.

Figuur 2.8. Uit de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen van heikikkers (groene stippen) bekend (bron: NDFF).

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Binnen het plangebied worden dergelijke biotopen niet aangetast. Zo zijn er geen waardplanten van beschermde dagvlinders aangetroffen en zijn de sloten binnen het plangebied niet geschikt bevonden als habitat voor beschermde libellen, mollusken of waterkevers. Negatieve effecten op beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied is niet aangewezen als weidevogelkansgebied of ganzenfoerageergebied, en is tevens geen onderdeel van een Natura2000-gebied of het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân). Hoewel er in de omgeving van het plangebied wel weidevogelkansgebied en delen van het NNN aanwezig zijn, kunnen negatieve effecten op de doelstellingen van deze gebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde gebieden (anders dan effecten als gevolg van stikstofuitstoot), waaronder een gedeelte van het NatuurNetwerk Nederland kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering ingegaan. Deze wet houdt in dat de bouwfase van bepaalde projecten partieel wordt vrijgesteld van de Natura2000-vergunningsplicht. Deze vrijstelling geldt echter niet voor de gebruiksfase van een bouwwerk.

Binnen een straal van 15 km ligt het plangebied hemelsbreed op circa 8,4 km, 12,1 km, en 14,9 km afstand van de Natura2000-gebieden Lauwersmeer, Groote Wielen en Alde Feanen (bron: Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân). Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen ten opzichte van het plangebied bevindt zich op circa 12,2 km afstand, in het Natura2000-gebied Groote Wielen (bron: AERIUS-calculator). Binnen het planvoornemen worden diverse nieuwbouwwoningen gerealiseerd. Gezien de relatief grote afstand tot stikstofgevoelige habitattypen kan het naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten dat deze werkzaamheden gepaard zullen gaan met negatieve effecten op deze stikstofgevoelige habitattypen als gevolg van de uitstoot van stikstof. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen.

- Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen naar ons inzien op voorhand worden uitgesloten.

Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Het is niet bekend of er binnen het planvoornemen bomen worden gekapt. Indien dit het geval is, kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. De gemeente Noardeast-Fryslân is bevoegd gezag in dezen.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Vogels	Jaarrond beschermd nest	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk		X			Geschikte watergangen niet aantasten. Anders → Nader onderzoek
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk		X			Geschikte watergangen niet aantasten. Anders → Nader onderzoek
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Informerend bij gemeente Noardeast-Fryslân

Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen, zoals scholekster, die tijdens het veldbezoek werd aangetroffen binnen het plangebied. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Jaarrond beschermd nest

De aanwezigheid van een jaarrond beschermd boomnest van een soort als ransuil binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van een drietal gerichte veldbezoeken in het voorjaar. Indien er een jaarrond beschermd boomnest wordt vastgesteld dient er voor de desbetreffende soort een ontheffing aan de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze ontheffing wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Waterspitsmuis

De aanwezigheid van waterspitsmuis in jaarrond waterhoudende sloten binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de twee voor deze soort geschikt bevonden wateren (zie figuur 2.6) binnen het planvoornemen niet aan te tasten. Indien dit niet mogelijk is, adviseren we om nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit nader onderzoek dient uitgevoerd te worden aan de hand van het plaatsen van inloopvallen, welke na een pre-bait periode vijf keer worden gecontroleerd op de aanwezigheid van waterspitsmuizen. Indien er binnen het plangebied waterspitsmuizen worden aangetroffen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Grote modderkruiper

De aanwezigheid van leefgebied van grote modderkruipers binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Ook voor deze soort adviseren we om de twee voor deze soort geschikt bevonden wateren (zie figuur 2.6) binnen het planvoornemen niet aan te tasten. Als dat niet mogelijk is, adviseren we om voor deze soort ook nader onderzoek uit te voeren. Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van eDNA analyse, waarbij watermonsters worden verzameld uit het plangebied, welke vervolgens in het lab worden geanalyseerd op genetisch materiaal van grote modderkruipers. Indien dit wordt aangetroffen, dient voor grote modderkruiper een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Houtopstanden

Binnen het planvoornemen worden mogelijk bomen gekapt. Indien hier sprake van is, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. Voor meer informatie hierover adviseren we om contact op te nemen met het bevoegd gezag in dezen, de gemeente Noardeast-Fryslân.

Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Jaarrond beschermde nesten:** Nader onderzoek.
- **waterspitsmuis:** Niet werken aan geschikte sloten. Anders → Nader onderzoek.
- **Grote modderkruiper:** Niet werken aan geschikte sloten. Anders → Nader onderzoek.
- **Zorgplicht:** Naleven van de zorgplicht.
- **Houtopstanden:** informeren bij gemeente Noardeast-Fryslân.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS-calculator

<https://calculator.aerius.nl/>

NDDF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.